

ANNA ERIKA HÄGGLUND
TIIA SORSA
MIRKKA DANIELSBACKA
ANTTI TANSKANEN
& ANNA ROTKIRCH

Vanhenee kuin hyvä viini

Yli 50-vuotiaiden parisuhteet Suomessa

TUTKIMUKSEN TAUSTA

"Ikä" ja "parisuhde"

Suomi on globaali edelläkävijä ikääntymisessä

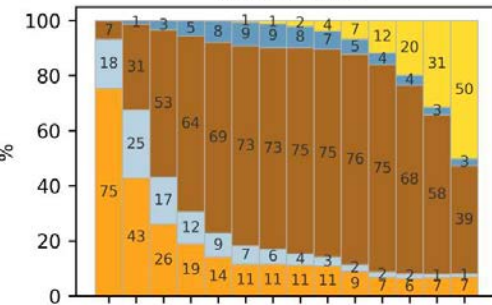
Yli 50 vuotta täyttäneiden parisuhteet moninaistuneet

Pari- ja perhesuhteet suhde ovat yksi tärkeimpiä onnellisen ja terveen ikääntymisen tekijöistä

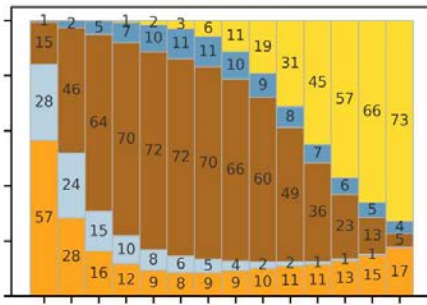
Moninaistuneet parisuhteet

Suomalaisten parisuhdestatus vuosina 1990 ja 2019

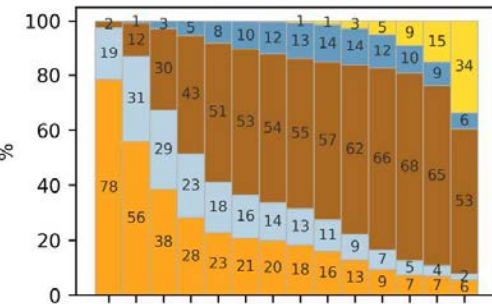
1990 miehet

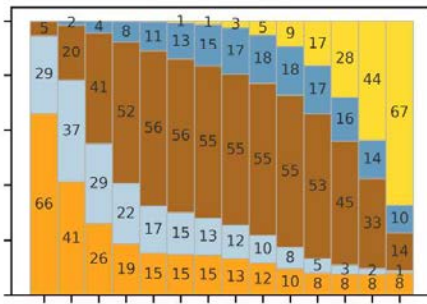
1990 naiset

2019 miehet

2019 naiset

Ikä [vuotta]

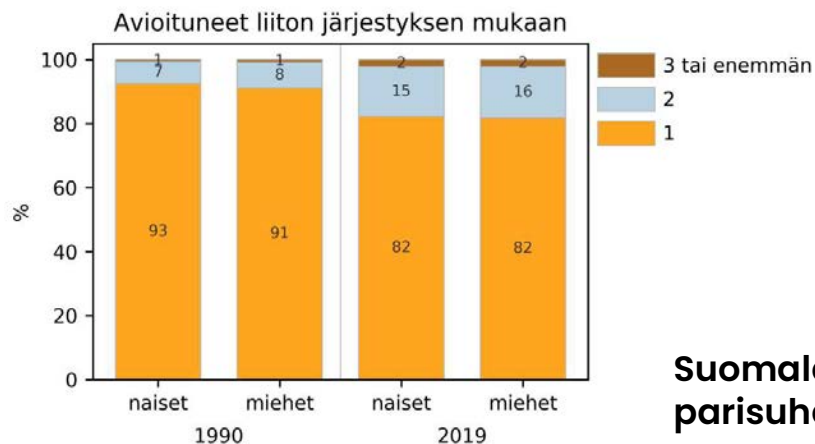

- Leskien osuus on pienentynyt => puolisoilla on aiempaa enemmän yhteisiä elinvuosia
- Avoliitot ja avioerot ovat yleistyneet

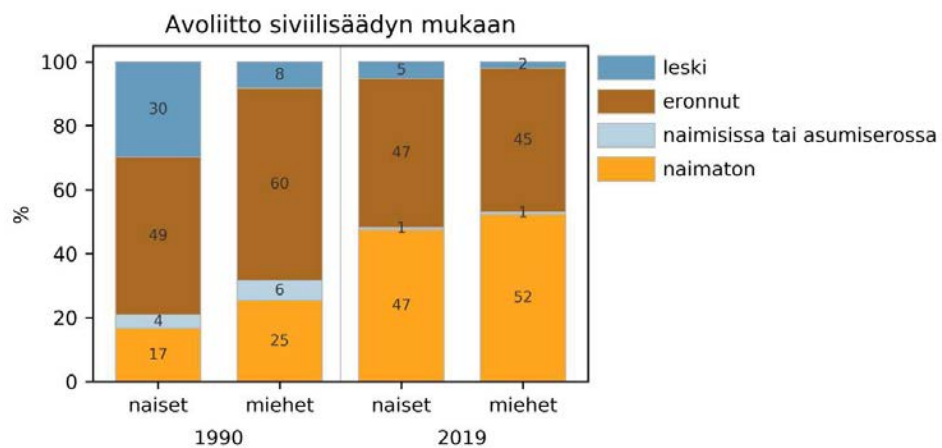
Moninaistuneet parisuhteet

Uudelleenavioituneiden osuus kasvanut

Avoliitto vakiinnuttanut asemaansa

Suomalaisten 50–69-votiaiden parisuhdestatus

Ikääntyvien parisuhteet muuttuneet

- Perhe- ja parisuhdetutkimus keskittynyt nuoriin ja keski-ikäisiin
- Tutkimuksen kohteena yli 50-vuotiaiden pari- ja perhesuhteet
- *Yhteistä*: suurin osa ohittanut hedelmällisen iän ja harvalla pieniä lapsia kotona, lisääntyminen ja lasten kasvatus ei motiivina
 - Mutta: 50 vuotta täyttäneet heterogeeninen ryhmä
- Mielikuvat "mummojen ja vaarien" parisuhteista perinteisiä – vastaako todellisuutta?

TUTKIMUSKYSYMYKSET JA AINEISTOT

Ikääntyväen väestön parisuhteet murroksessa

1. 50+-vuotiaiden parisuhteiden trendit

- *Miten parisuhteiden solmiminen ja niiden purkautuminen on muuttunut Suomessa viimeisten 30 vuoden aikana? Eroaako Suomi muista Euroopan maista?*

Ikääntyväen väestön parisuhteet murroksessa

1. 50+-vuotiaiden parisuhteiden trendit

- *Miten parisuhteiden solmiminen ja niiden purkautuminen on muuttunut Suomessa viimeisten 30 vuoden aikana? Eroaako Suomi muista Euroopan maista?*
- **Tilastokeskuksen rekisteriaineistot (FOLK moduulit)**
- **Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE)**
 - Suomi osallistui ensimmäistä kertaa vuonna 2017 (7. tutkimusaalto)

Ikääntyväen väestön parisuhteet murroksessa

2. Parisuhteessa elävien 50+-vuotiaiden kokemukset.

- *Ovatko suomalaiset ikääntyvät pariskunnat tyytyväisiä parisuhteisiinsa, ja mistä he riitelevät?*

Ikääntyväen väestön parisuhteet murroksessa

2. Parisuhteessa elävien 50+-vuotiaiden kokemukset.

- *Ovatko suomalaiset ikääntyvät pariskunnat tyytyväisiä parisuhteisiinsa, ja mistä he riitelevät?*
- **Suomikohtainen SHARE-kyselylomake**

Ikääntyväen väestön parisuhteet murroksessa

3. Parisuhdehistoria & isovanhemmuus

- *Vaihteleeiko isovanhemmuuteen liitetty onnellisuus parisuhdehistorian mukaa?*

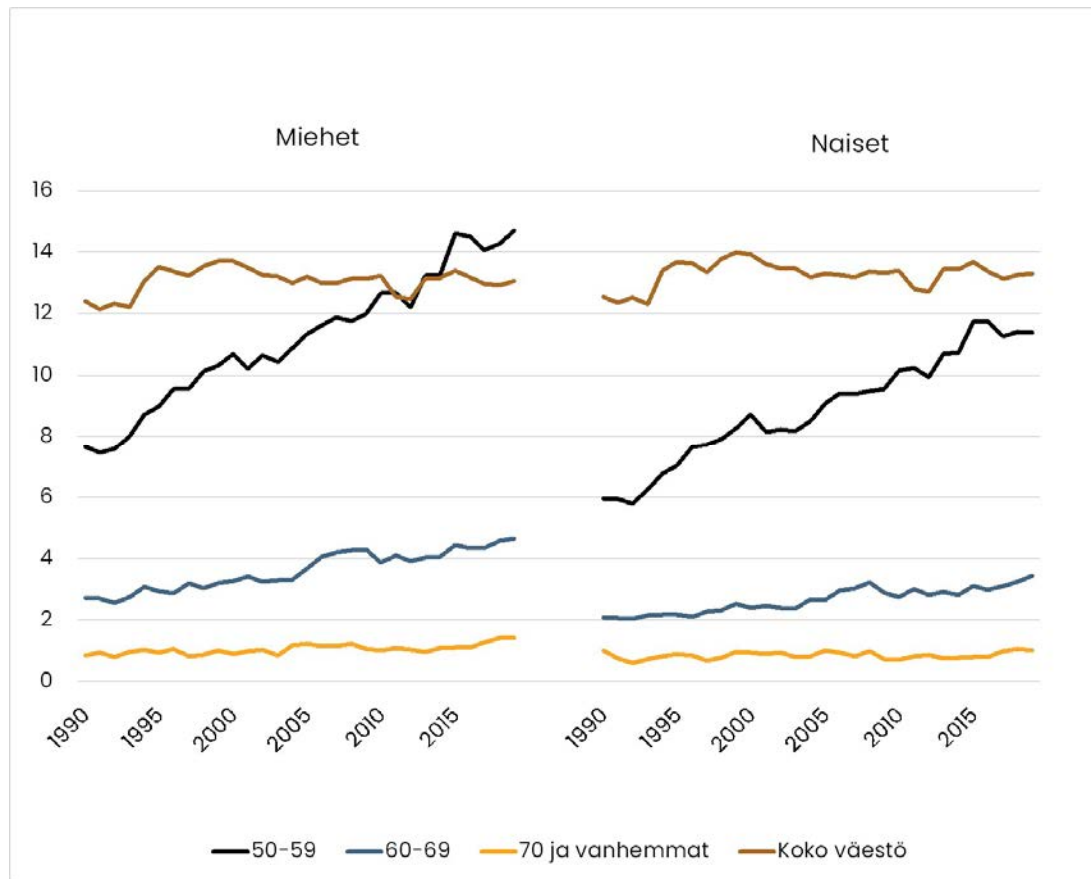
Ikääntyväen väestön parisuhteet murroksessa

3. Parisuhdehistoria & isovanhemmuus

- *Vaihteleeiko isovanhemmuuteen liitetty onnellisuus parisuhdehistorian mukaa?*
- **Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE)**

TRENDIT YLI 50-VUOTIAIDEN PERHE- JA PARISUHTEUSSA

Eronneisuus

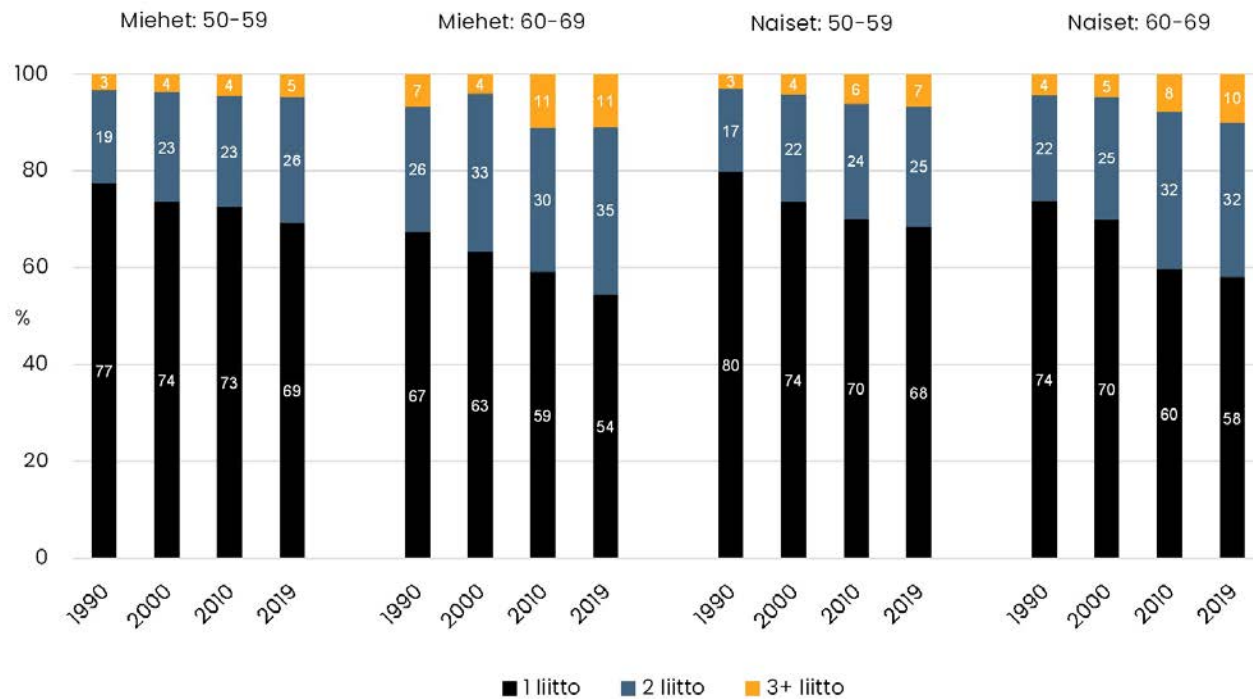

50 vuotta täyttäneiden eronneisuus on moninkertaistunut viimeisten kolmenkymmen vuoden aikana.

50-59 miehet eronneisuuden "moottoreina"?

Eronnut eroaa uudestaan?

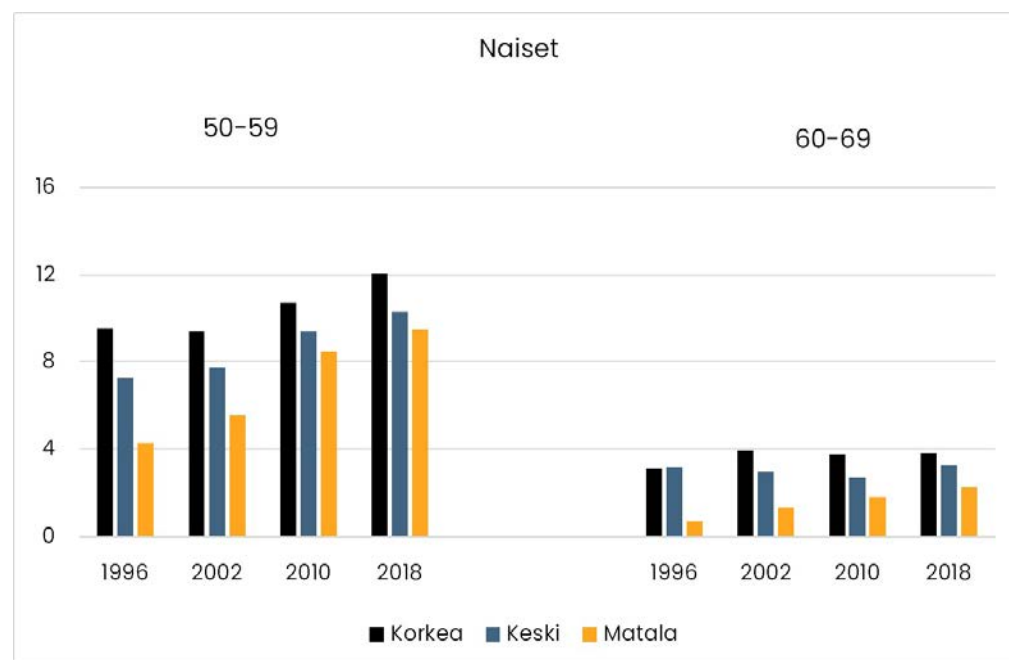
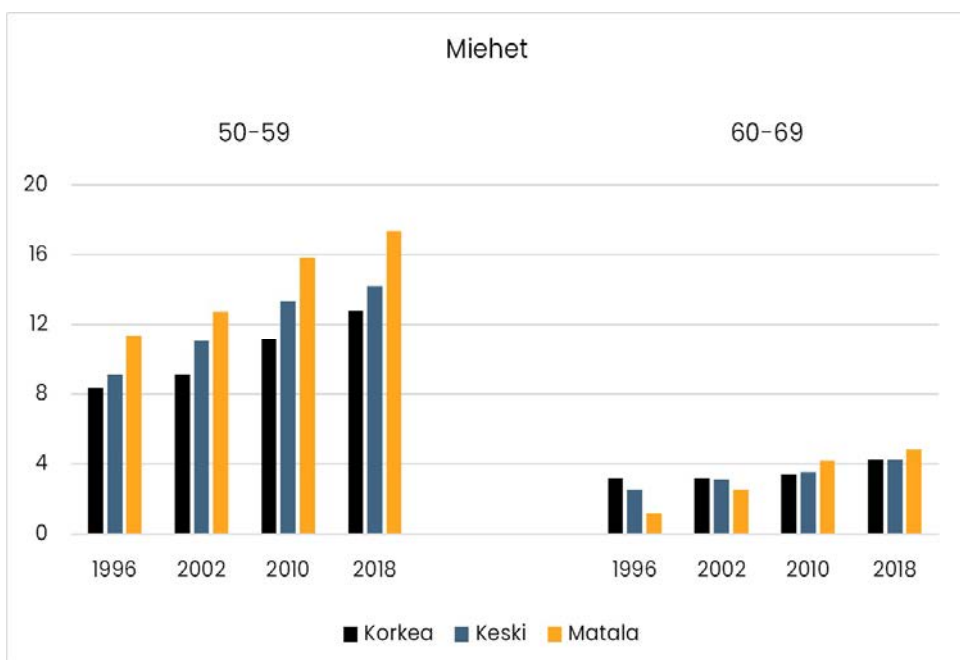
Avioerot liiton järjestyksen mukaan, 50–69-vuotiaat miehet ja naiset

Suomessa uudelleen avoituvien osuus 50 vuotta täyttäneiden eroista on kasvanut, mutta suurin osa ikäihmisten avioeroista koskee vieläkin ensimmäistä avioliittoa

Sosioekonomiset erot ja eronneisuus

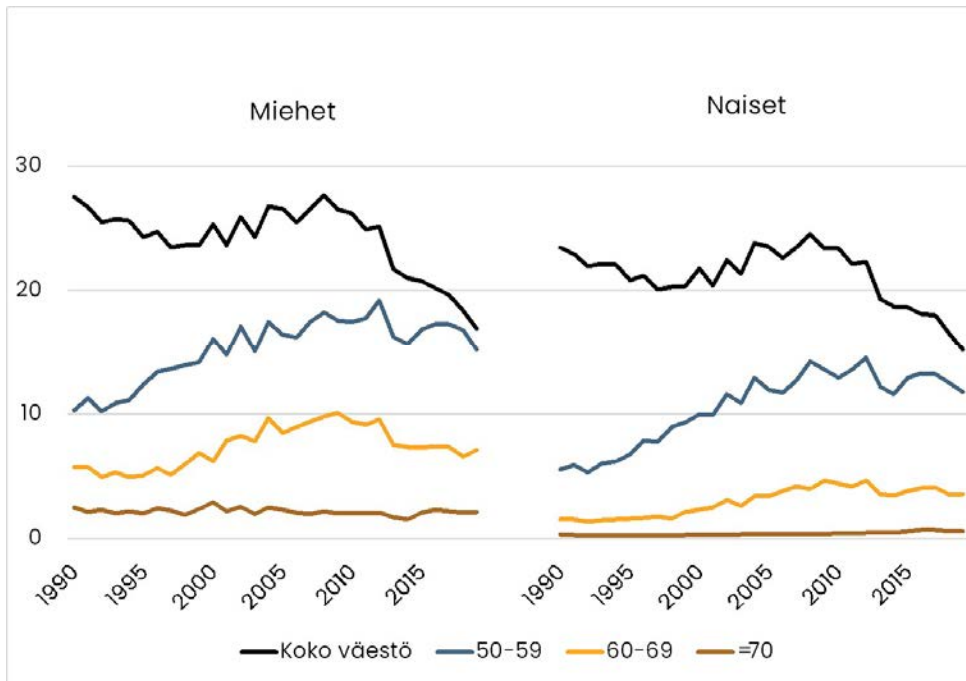
Eronneisuus tulotason, iän ja sukupuolen mukaan

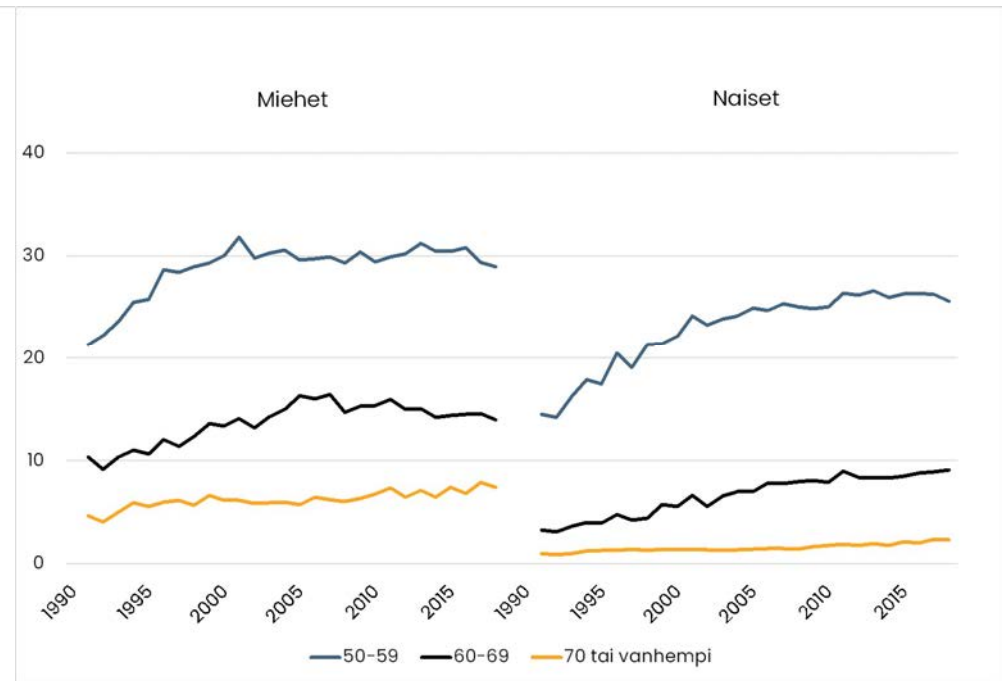
Miehillä matalatuloisuus nostattaa eronneisuutta - naisilla yhteys tulotason ja eronneisuuden välillä päinvastainen.

Rakkaus leimahtaa!

Avioituneisuus

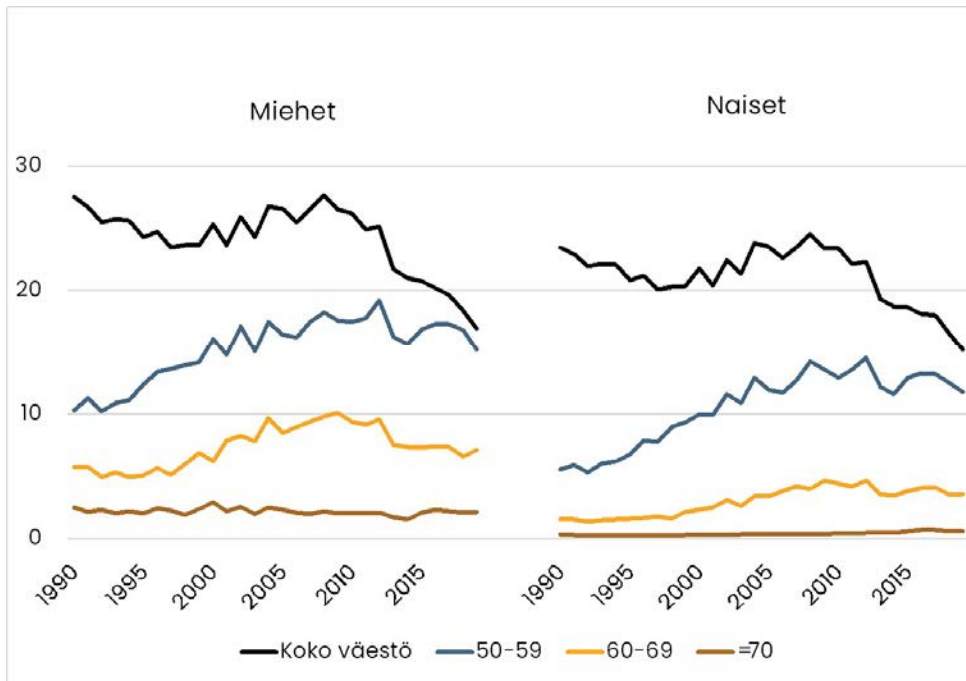
Avoliiton solmiminen

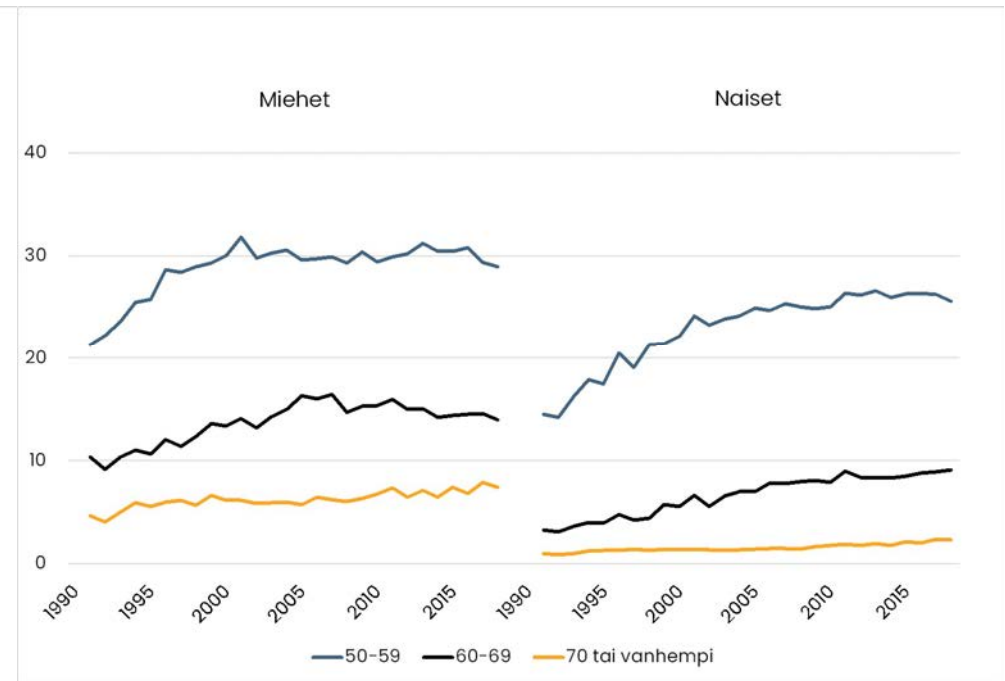
Uusien suhteiden solmiminen yleistynyt – tosin tahti viimeisten kymmenien vuosien aikana laantunut.

Rakkaus leimahtaa!

Avioituneisuus

Avoliiton solmiminen

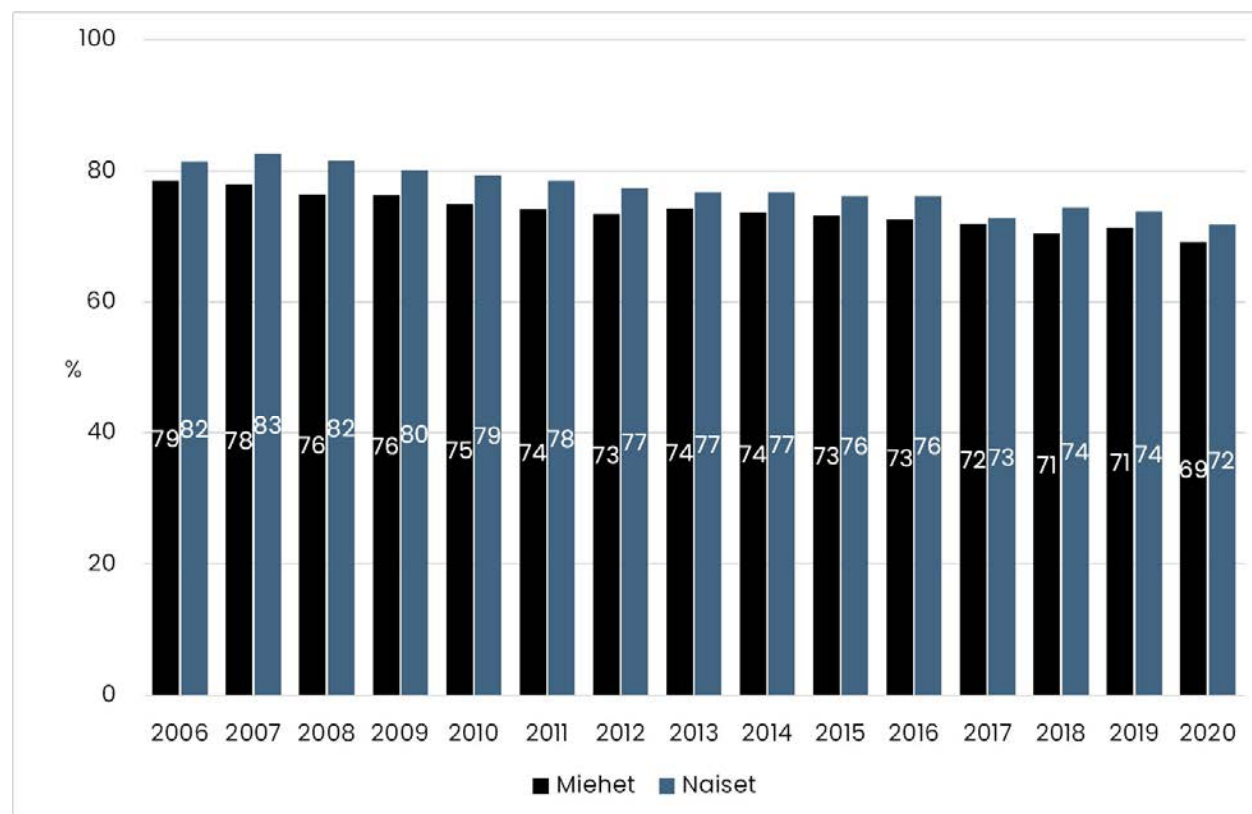
Miesten markkinat? Miehet solmivat jokaisessa ikäryhmässä naisia useammin uusia avo- ja avioliittoja.

Rakkaus leimahtaa... uudelleen!

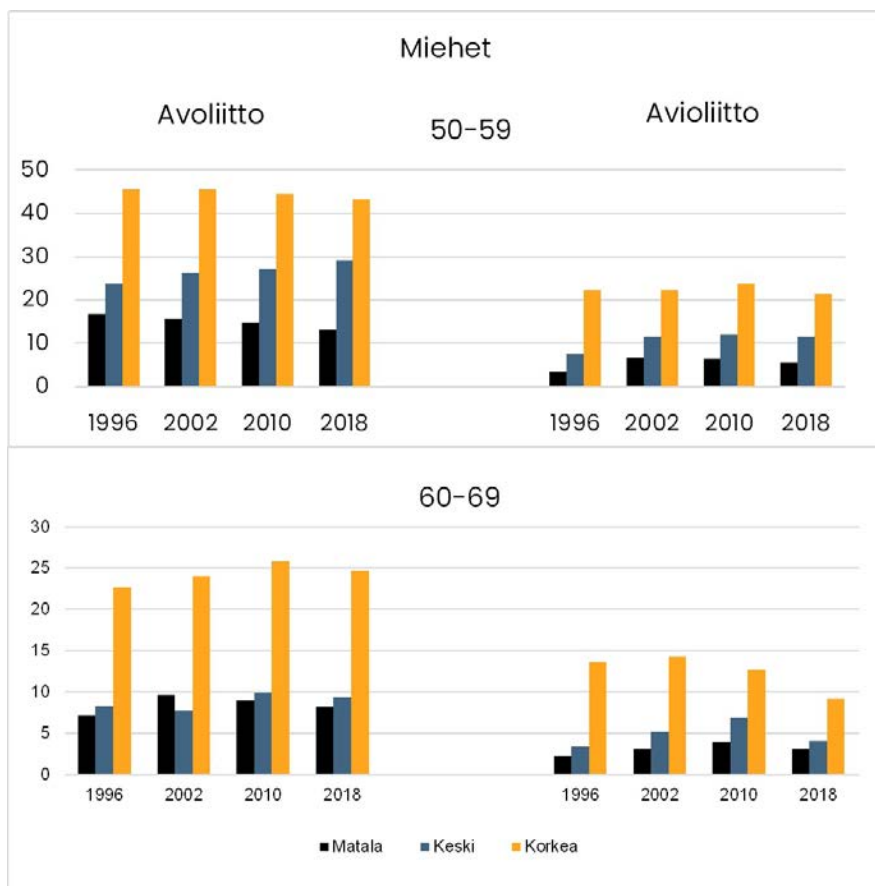
Uudelleenavioituvien osuus kaikista 50–69 vuotiaiden solmimista liitoista

Myöhemmällä iällä pariutuvat ovat henkilöitä, joilla on jo useampia parisuhteita ja avioliittoja takanaan.

Tosin ensimmäisten liittojen osuus kasvanut.

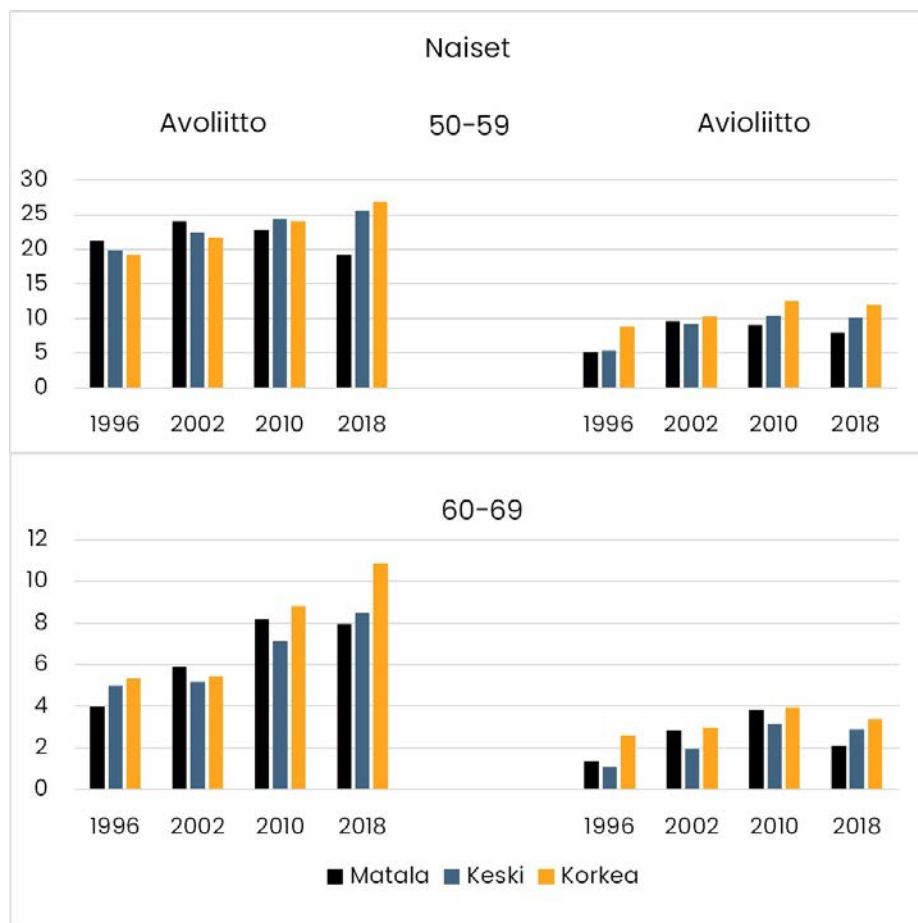
Rikas rakastuu helpommin?

Miesten avioituminen ja avoliiton muodostaminen tulotason ja iän mukaan.

Miehillä suhteen solmiminen on vahvasti sidoksissa yhteiskunnalliseen asemaan.

Rikas rakastuu helpommin?

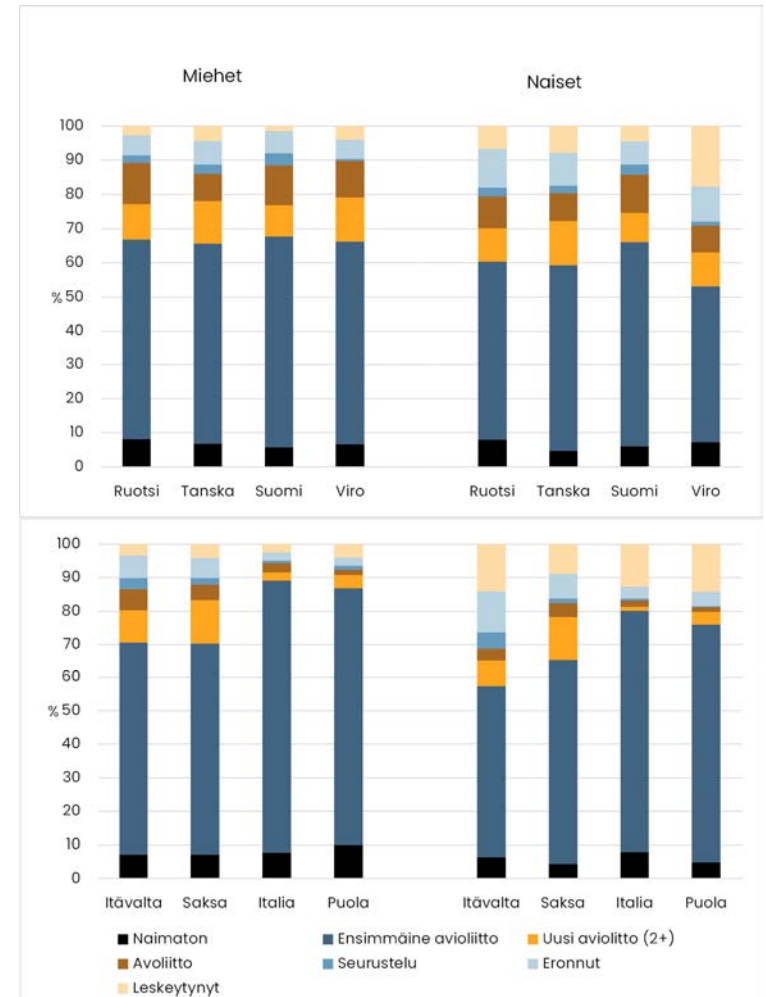
Naisten avioituminen ja avoliiton muodostaminen tulotason ja iän mukaan.

Tarvitsemme lisää tutkimusta sosioekonomisen aseman yhteydestä ikääntyvien naisten pariutumiseen, jotta voisimme paremmin ymmärtää, miksi resurssien vaikutus vaihtelee parisuhdemuodon ja ajan kanssa

Suomi kansainvälisessä vertailussa

Parisuhdestatus kahdeksassa Euroopan maassa
sukupuolen mukaan (50–75-vuotiaat)

Yksi avioliitto on kaikissa
tarkastelemissamme maissa
vielä hallitseva käytäntö,
mutta samalla
uudelleenavioituminen,
avoliitot ja eronneisuus
tavallisempaa Pohjoismaissa

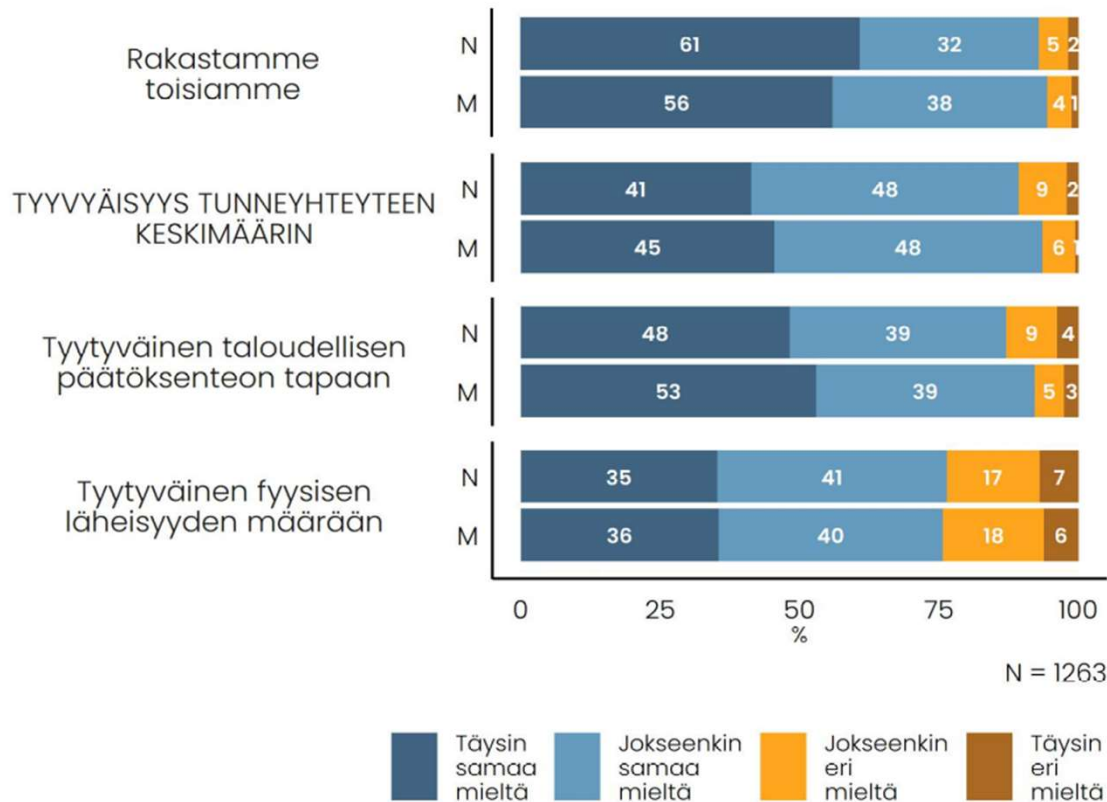

**PARISUHDETYTYVÄISYYS,
RIITELY JA EROAIKEET**

Parisuhdetytyväisyys, riitely ja eroaikeet

- Ovatko yli 50-vuotiaat tyytyväisiä parisuhteisiinsa?
- Mistä riidellään?
- Kuinka yleisiä ovat ajatukset parisuhteen purkamisesta?

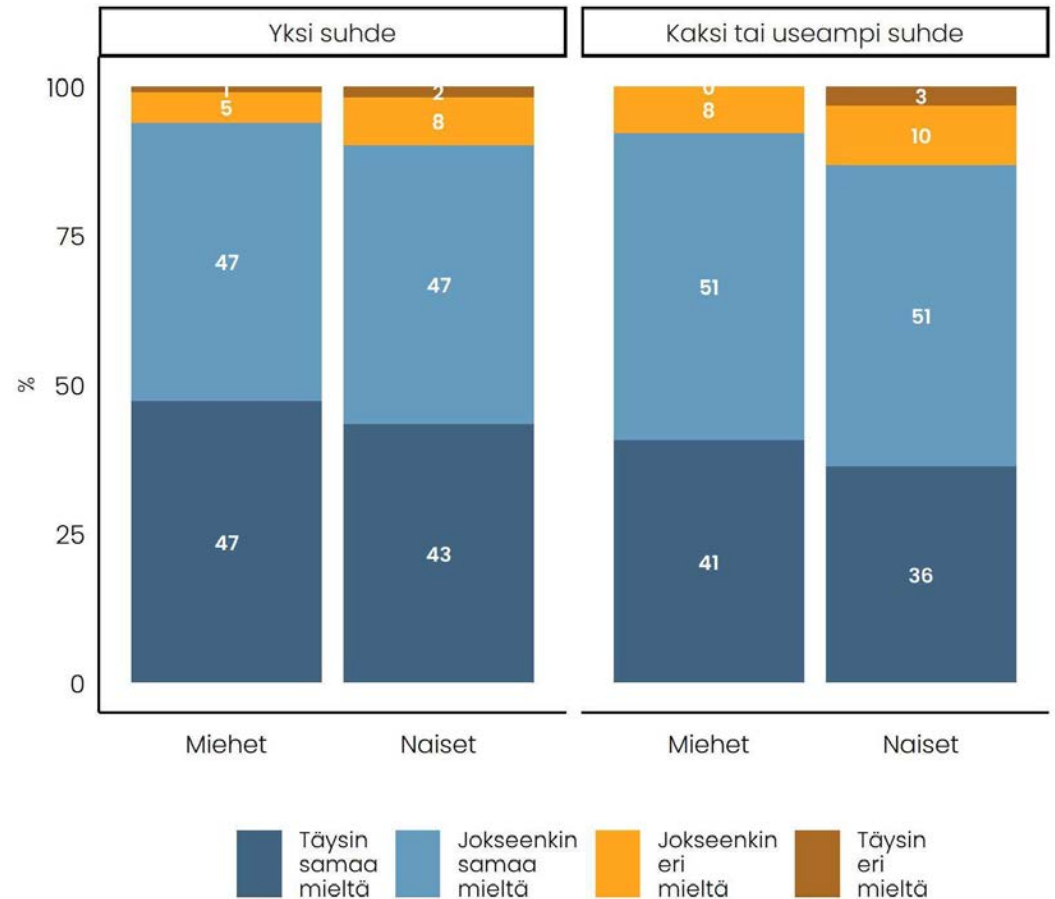
Parisuhdetyytyväisyys

- 50+ liitoissa rakastetaan
- Fyysiseen läheisyyteen ollaan vähiten tyytyväisiä
- Miehet ovat naisia tyytyväisempiä
- Tyytyväisyys on yhtä korkea eri sosioekonomisissa ryhmissä

Ensimmäisessä merkityksellisessä suhteessa elävät ovat kaikkein tyytyväisimpiä.

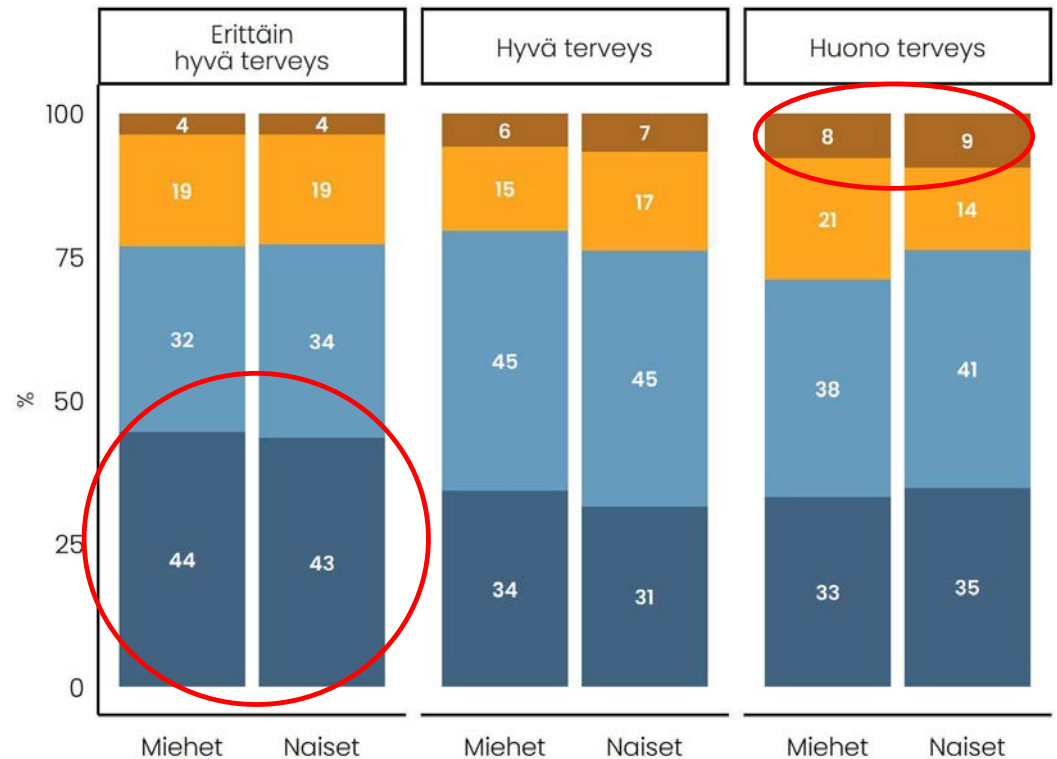
Tyytyväisyys tunneyhteyteen keskimäärin

Koettu terveys vaikuttaa tyytyväisyyteen fyysisen läheisyyden määrästä...

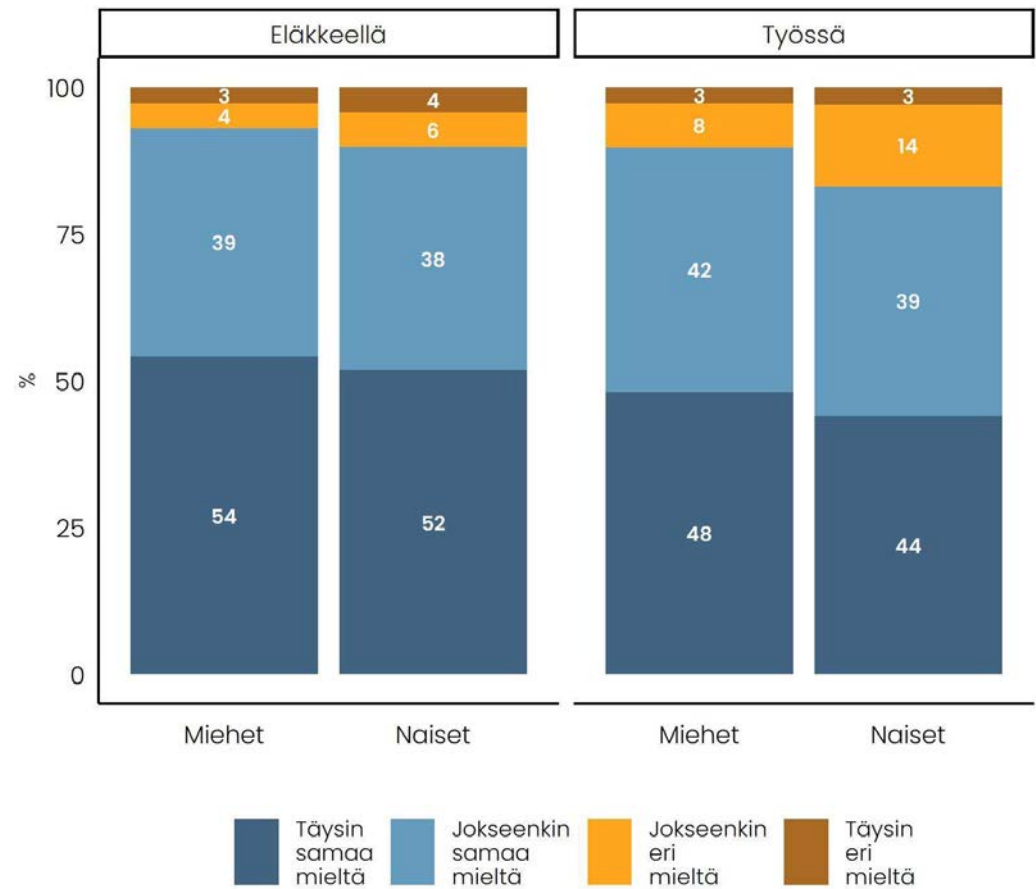
...muttei muihin tyytyväisyyden osa-alueisiin.

"Olen tyytyväinen fyysisen läheisyyden määrään suhteessamme"

**Työssäkäyvät eläkkeellä
olijoita tyytymättömmämpiä
raha-asioista sopimiseen.**

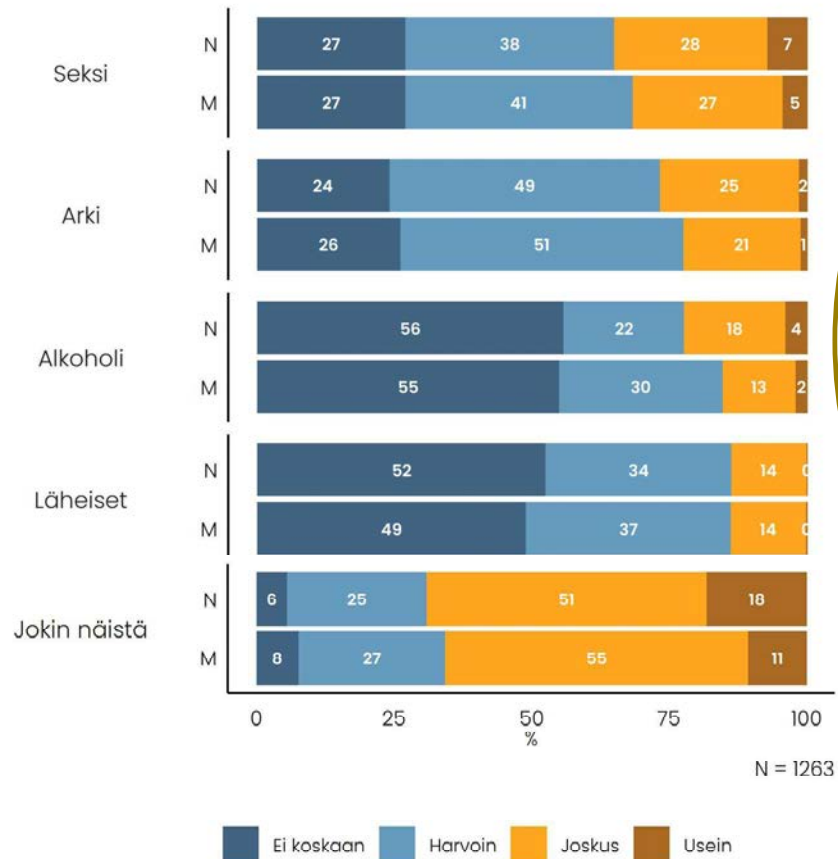
**”Olen tyytyväinen rahaa ja taloutta
koskevaan päätöksentekoon
suhteessamme”**

RIITELY

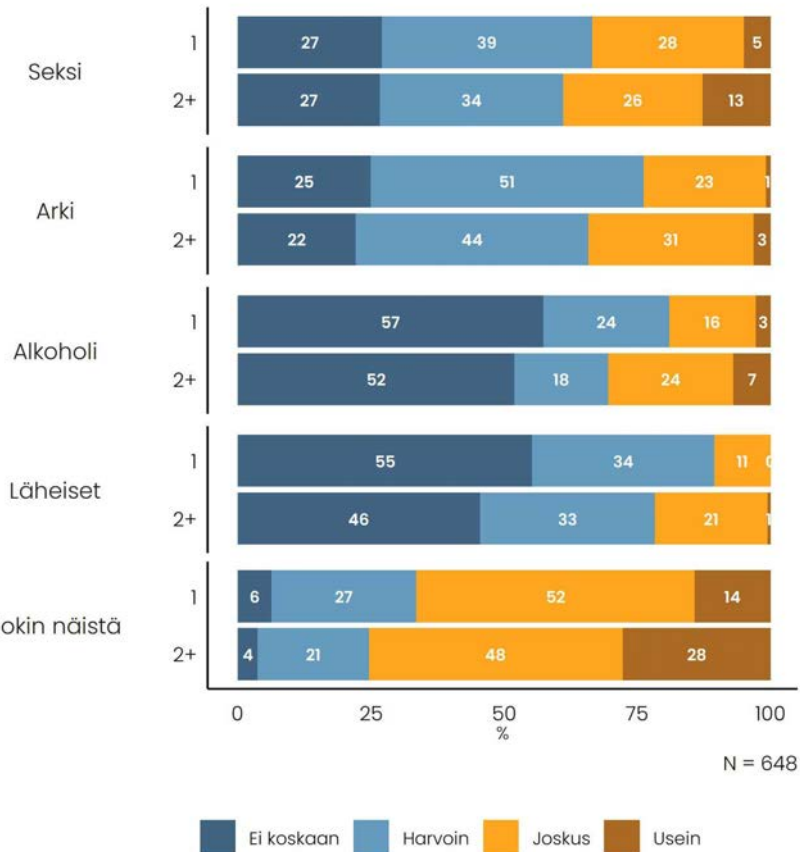

Miten usein viimeisen vuoden aikana teidän ja puolisonne välillä on esiintynyt ristiriitoja seuraavista asioista. Naiset ja miehet.

- **Seksi ja arkiset asiat yleisimpiä riidanaiheita**
- **Riitely on yleistä: Ihmiset riitelevät eri asioista, mutta kaksi kolmesta ainakin jostain**

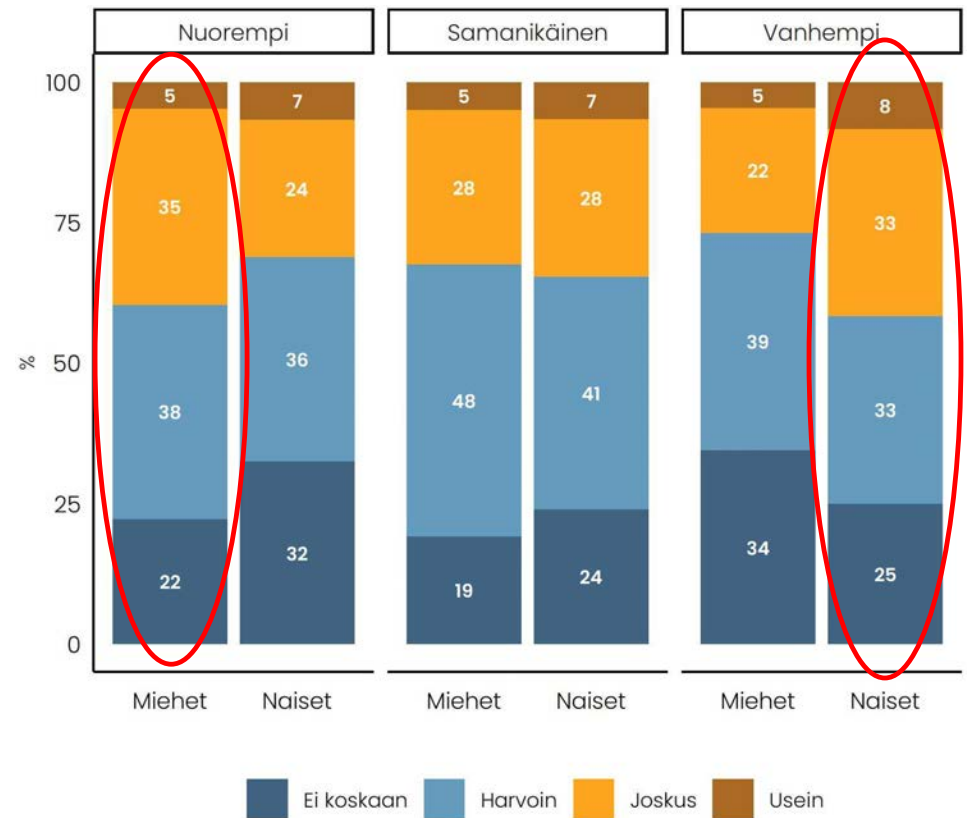
Miten usein viimeisen vuoden aikana teidän ja puolisonne välillä on esiintynyt ristiriitoja seuraavista asioista. Naiset. Parishteen järjestysluvun mukaan.

- **Naiset, jotka ovat jo toisessa tai sitä useammassa parisuhteessaan, riitelevät ensimmäisessä suhteessaan olevia enemmän**
- **Odotukset?**

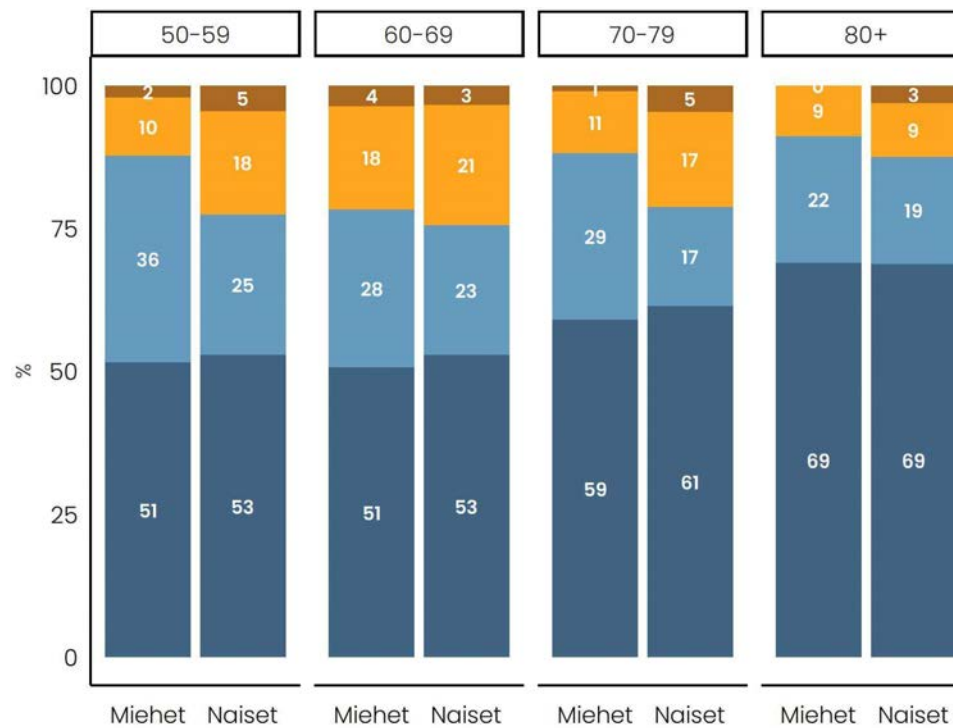
Seksistä riidellään eniten niissä parisuhteissa, joissa nainen on vanhempi osapuoli.

Kuinka usein seksistä riidellään?

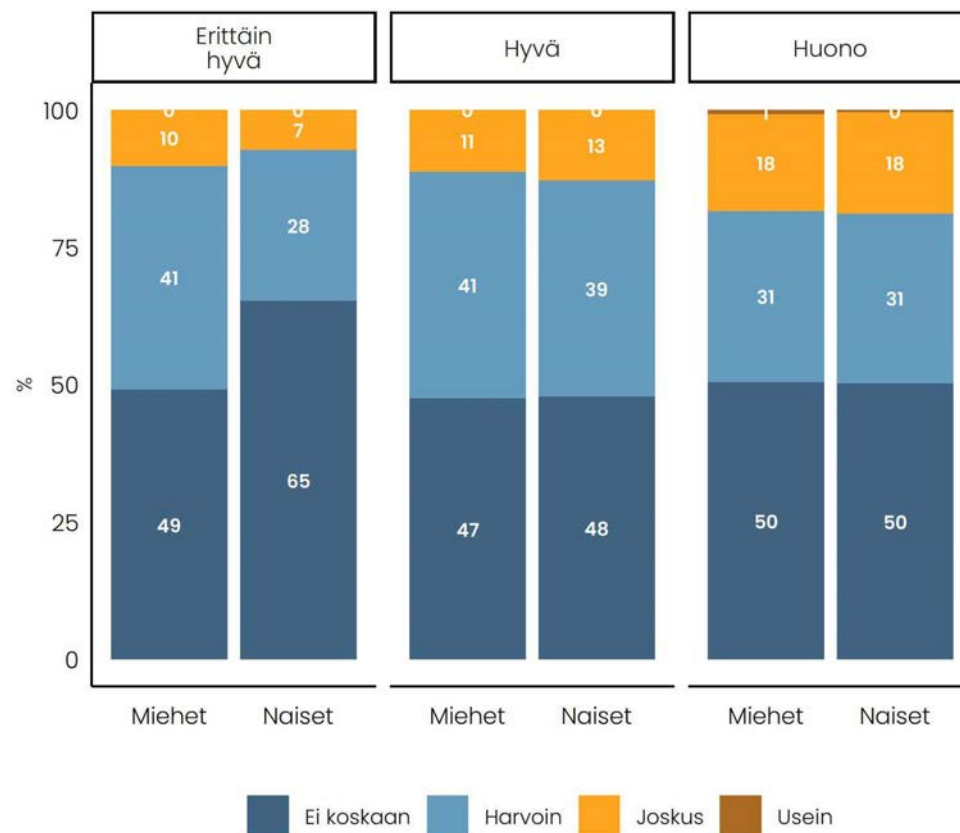
**Päihteistä riitelemisen
vähenee eläkeiästä alkaen.**

Kuinka usein päihteistä riidellään?

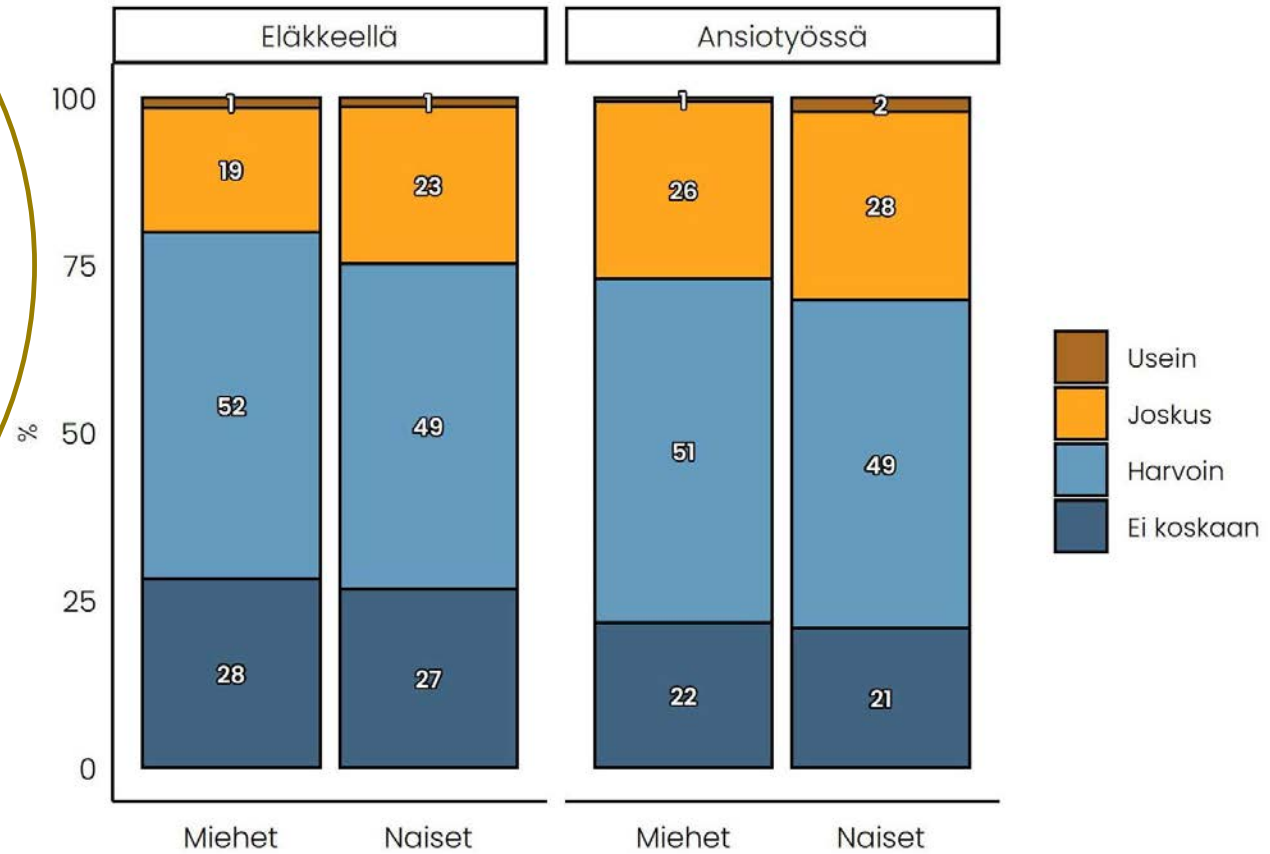
**Jos on huono terveys,
läheisistä ihmisistä
riidellään enemmän mutta
muista aiheista ei.**

Kuinka usein läheisistä ihmisistä riidellään?

Kuinka usein arjen asioista riidellään?

Eläkkeellä olevat riitelevät arjen asioista vähemmän kuin työssäkäyvät.

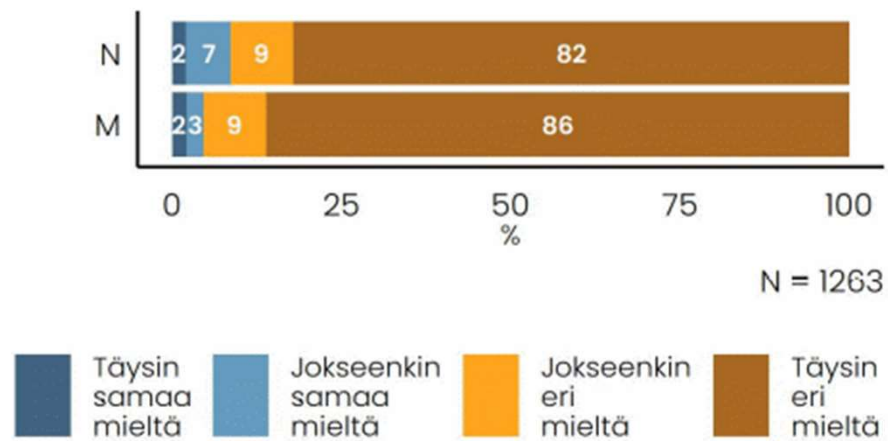

N = 1263

A photograph of a woman with short, wavy blonde hair, wearing a light blue top and a pearl earring. She has a thoughtful or slightly sad expression, looking off to the side. To her left is a large, open cardboard box. The background is softly blurred, showing what appears to be a window with light-colored curtains. The overall lighting is warm and natural.

EROAIKEET

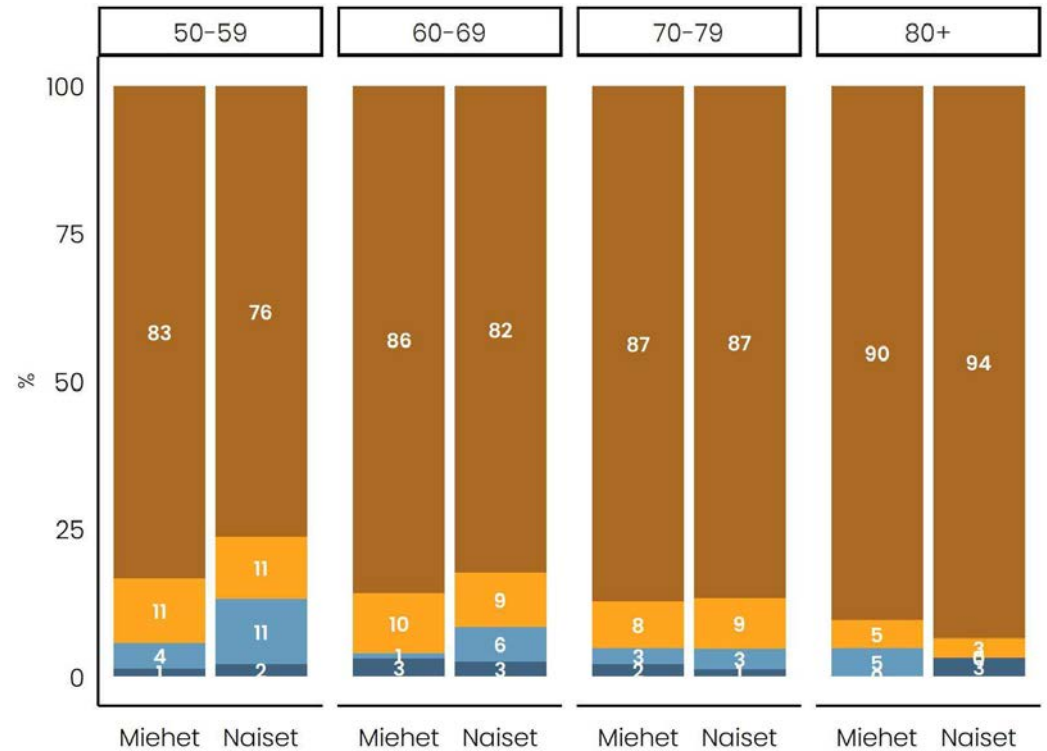
”Olen harkinnut eroa tai suhteen lopettamista viime aikoina.”

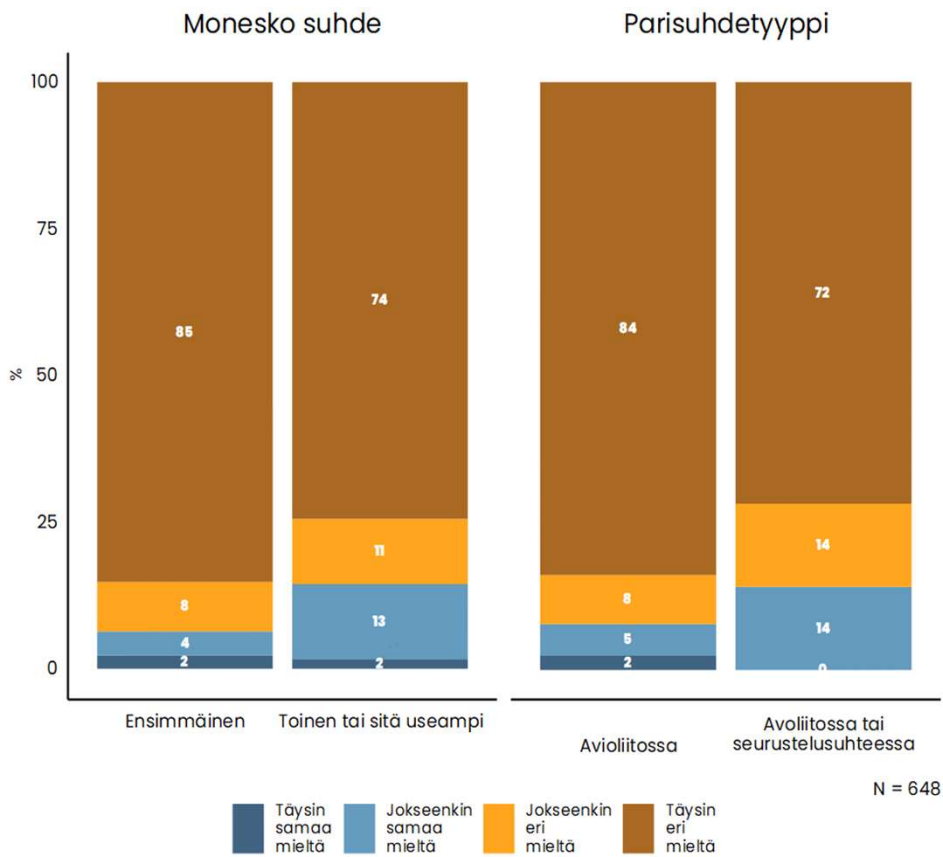
Melko suurella vähemmistöllä on ajatuksia erosta.

50–59-vuotiaiden
ikäryhmässä eroaikeet
ovat muita yleisempiä.

”Olen harkinnut eroa tai suhteen
lopettamista viime aikoina.”

■ Täysin samaa mieltä
 ■ Jokseenkin samaa mieltä
 ■ Jokseenkin eri mieltä
 ■ Täysin eri mieltä

Parisuhdehistoria vaikuttaa siihen, kuinka tyypillisiä ajatukset parisuhteen purkamisesta ovat.

**Parisuhdetyytyväisyys oli
aineistossa riitelyä
voimakkaammin yhteydessä
eroaikkeisiin.**

ISOVANHEMMUUS JA HYVINVOINTI

Isovanhemmuus, parisuhdehistoria ja hyvinvointi Suomessa ja Euroopassa

- Miten parisuhdehistoria on yhteydessä hyvinvointiin? Onko lapsenlapsilla merkitystä hyvinvoinnille?
- *Vaihteleeiko tämä merkitys vastaajien parisuhdehistorian mukaan?*

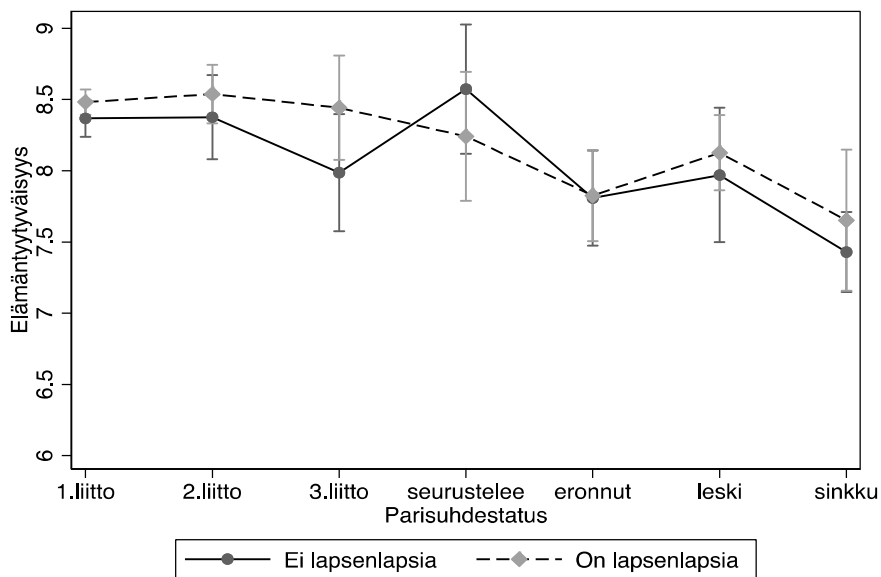
Lapsenlapset ovat
"elämän
jälkiruoka"

Isovanhemmat
"perheen
pelastajina"

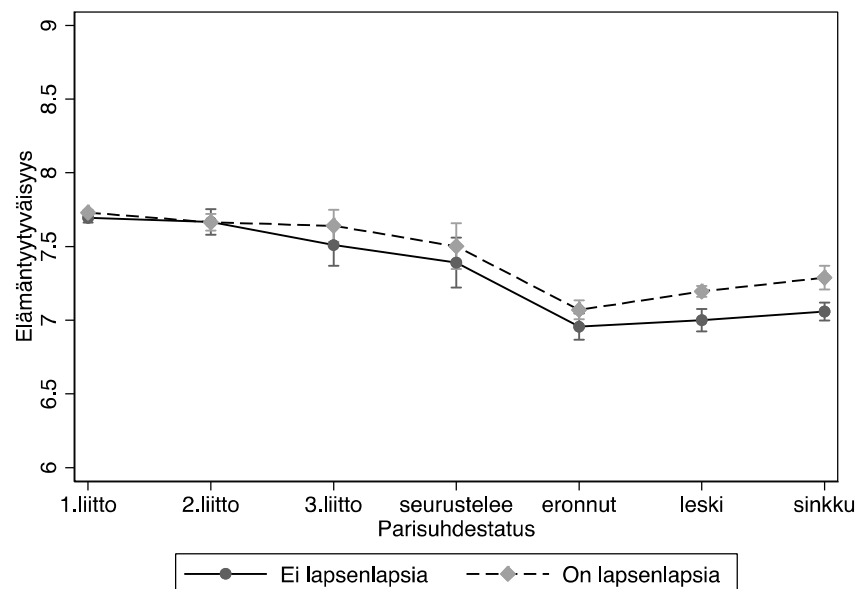
Vaikuttavatko lapsenlapset hyvinvointiin?

Suomen ja Euroopan yli 50-vuotiaiden vastaajien elämäntyytyväisyys parisuhdehistorian ja isovanhemmuuden mukaan

Suomi

Eurooppa

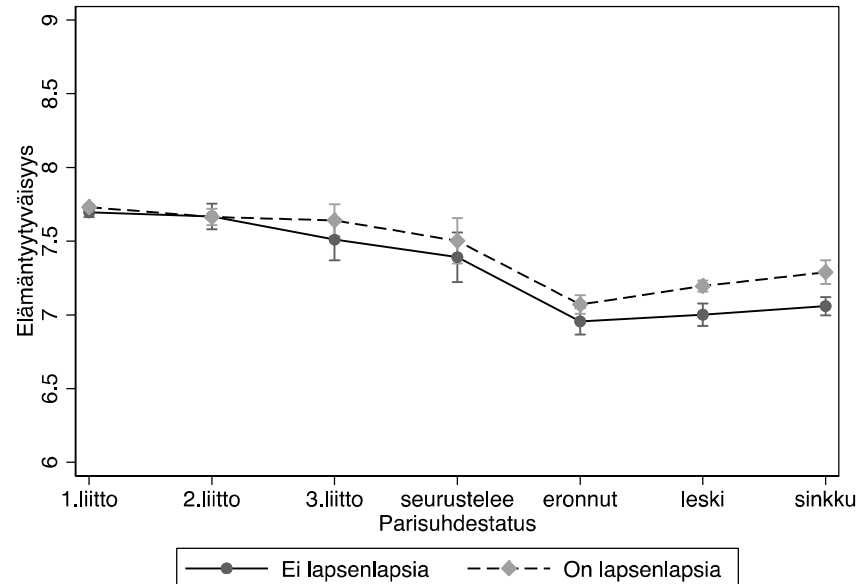
Vaikuttavatko lapsenlapset hyvinvointiin?

Parisuhteessa olevat vastaajat olivat tyytyväisempiä elämäänsä kuin vastaajat, jotka eivät olleet parisuhteessa.

Leskillä ja sinkuilla lapsenlapsen olemassaolo oli yhteydessä suurempaan elämäntyytyväisyyteen.

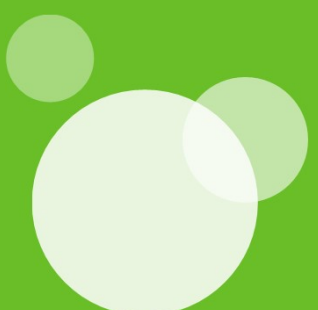
Lapsenlapsi saattaa nostaa elämänlaatua ja tyytyväisyyttä etenkin niillä, jotka eivät ole ensimmäisessä liitossaan.

Eurooppa

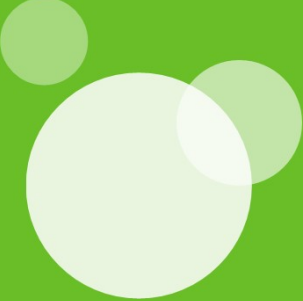

YHTEENVETO

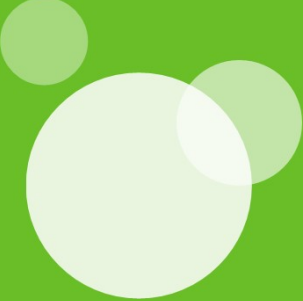

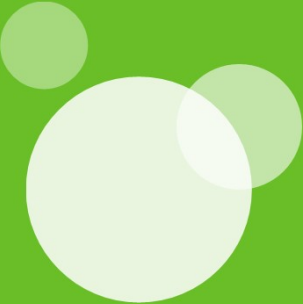
**Yksi pitkä avioliitto
on edelleen yleisin
ikäntyvien
parisuhdemuoto...**

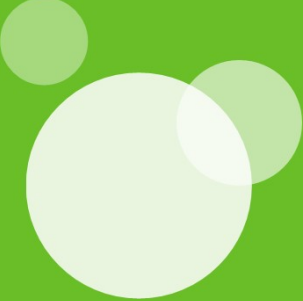
**...mutta avoliitot ja
useammat peräkkäiset
liitot ovat nousseet sen
rinnalle.**

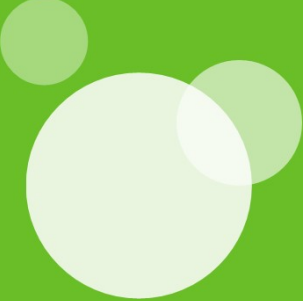
**Yli 50-vuotiaat ovat
pääosin tyytyväisiä
parisuhteisiinsa, jos
sellainen heillä on.**

**Riitely on tavallista.
Eniten riidellään
seksistä, ja fyysisen
läheisyyden määrään
ollaan
tyytymättömmimpiä.**

**Eroaikeitakin on, ja
erityisesti
viisikymppiset eroavat
ja solmivat uusia
suhteita aiempaa
useammin.**

**Jos parisuhdetta ei ole,
muut ihmissuhteet
ovat oleellisia
hyvinvoinnin
kannalta.**

Kiitokset & yhteystiedot

Arbets- och näringsministeriet

ALLI
PAASIKIVEN
SÄÄTIÖ

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

SUOMEN AKATEMIA

Kela[®]

Tutkija Anna Erika Hägglund, anna.hagglund@vaestoliitto.fi

Tutkija Tiia Sorsa, tiia.sorsa@vaestoliitto.fi, @tirrisorsa

Tutkimusjohtaja Anna Rotkirch, anna.rotkirch@vaestoliitto.fi, @AnnaRotkirch